

TREKPAARDTECHNIEKEN IN BEELD: VIDEODOCUMENTATIE BIJ HET PROJECT 'BRABANTS TREKPAARD, SAMEN ERFGOED EEN TOEKOMST GEVEN'

Register

De videodocumentatie bij het project 'Brabants trekpaard, samen erfgoed een toekomst geven' is een samenwerking tussen documentairemaker Sander Tas, Centrum Agrarische Geschiedenis en provincie Vlaams-Brabant. Dit audiovisuele documentatieproces werd in 2020 genomineerd voor het Register van inspirerende voorbeelden voor het borgen van immaterieel erfgoed, en door de minister van Cultuur op het Register geplaatst voor drie jaar. Het is dan ook een mooi voorbeeld van hoe immaterieel erfgoed met participatie van de erfgoedgemeenschap gedocumenteerd kan worden.

Wat & Hoe

Met het project 'Brabants trekpaard, samen erfgoed een toekomst geven' wilde men relevante (landbouw)technieken uit het verleden, uitgevoerd met [Brabantse trekpaarden](#), vertalen in nieuwe bestemmingen en functionaliteiten voor dit paardenras. Een deel van het project bestond uit het documenteren en beschikbaar stellen van drie relevante trekpaardentechnieken: optuigen en mennen op kordeel, ploegen en boomslepen. Documentairemaker Sander Tas maakte van elke techniek een korte dynamische sfeerfilm voor een breed publiek en een stap-voor-staptutorial voor een nichepubliek van specialisten. Bij elke tutorial hoort ook een handleiding. Erfgoedconsulenten ondersteunden de participatie van de erfgoedgemeenschap van de trekpaardencultuur bij alle stappen van het proces. Zo creëerde het project zowel draagvlak voor vandaag als overdracht naar morgen, met als resultaat prachtige documentaires voor een breed publiek en waardevolle tutorials voor specialisten. Uit de trotse en enthousiaste reacties van de trekpaardengemeenschap bleek dat het om een mooi en gedragen initiatief ging.

De coronacrisis heeft een grote impact op de trekpaardengemeenschap en de erfgoedbeleving, omdat evenementen enkel zonder toeschouwers doorgaan. Trekpaardverenigingen snakken ernaar om publiek en sympathisanten opnieuw te betrekken bij hun erfgoed. Ondanks veelvuldig uitstel blijven ze activiteiten plannen om die te laten doorgaan van zodra het kan. Het enthousiasme binnen de gemeenschap blijft heel groot en met de sfeerfilmpjes kunnen ze het publiek alvast een voorsmaakje geven.

Waarin zit de kracht van uw initiatief?

De meerwaarde van het project is tweemaal: enerzijds het duurzaam bewaren en toegankelijk maken van wat leeft aan kennis en vaardigheden in de hoofden en handen van leden van de trekpaardengemeenschap; anderzijds de participatie van die actoren. In alle fasen werden ze betrokken bij de inhoud en het verloop van het documentatieproces, zelfs bij de eindredactie van de filmpjes. Alleen zo krijgt men geloofwaardige en herkenbare filmpjes.

Hun waardering spreekt ook uit het feit dat ze de documentaires vlot delen op sociale media en inzetten als kennismaking voor geïnteresseerden. De filmpjes zijn ook nuttig in het kader van vorming, zoals bij de beginnerscursus van de Voermannen Van Nu rond het werken, ploegen en boomslepen met trekpaarden. Daarnaast maken de filmpjes de menselijke en gevoelsmatige facetten van het erfgoed letterlijk zichtbaar, wat een meerwaarde is. Ze doen dus veel meer dan louter informeren. Ze maken mensen enthousiast om trekpaarden te gaan houden en ermee te gaan werken.

Wat is uw gouden raad voor anderen?

Het is belangrijk om de diversiteit binnen de erfgoedgemeenschap te erkennen en de variatie in visies en praktijken, onder andere tussen generaties, een plaats te geven in het documentatieproces. De dynamiek in levende praktijken geeft immers de nodige zuurstof aan het voortleven van tradities.

Het is aangewezen om de leden van de erfgoedgemeenschap niet uit hun comfortzone te halen. Win hun vertrouwen door bij voorkeur te werken in een omgeving, op een ritme en in een taal die voor hen vertrouwd zijn. Zo wordt de erfgoedgemeenschap echt eigenaar en ambassadeur van de filmpjes. De documentairemaker speelt daarin een belangrijke rol. Als een voldoende geïnformeerde buitenstaander vormt die een tussenpersoon die de essentie van erfgoedpraktijken in de juiste formats kan vertalen naar uiteenlopende doelgroepen. Uit het project blijkt dat sensibiliserende korte sfeerfilms en educatieve langere tutorials alvast een rake combinatie zijn.

Onderneemt u nog andere acties waar u trots op bent? Of heeft u plannen voor andere acties waar u naar uit kijkt?

We hopen dat na corona het kruispuntplatform www.brabantstrekpaard.be ten volle zijn nut kan bewijzen. Daar willen we de vraag en het aanbod van het functioneel en recreatief gebruik van trekpaarden dichterbij elkaar brengen.

We kijken uit naar de uitrol van de educatieve uitleenkoffer rond het Brabants trekpaard, die kinderen in klasverband op een speelse manier in contact brengt met de Belgische trekpaardencultuur.

Daarnaast zijn we ook benieuwd naar de resultaten van het lopende meester-leerlingtraject rond trekpaardtechnieken. Het doorgeven van vakmanschap wordt er concreet toegepast bij het dagelijkse onderhoud van het Vlaams-Brabantse provinciedomein van Huizingen.

Ten slotte zijn we trots dat de lokale samenwerking tussen Natuurpunt en een van onze trekpaardenverenigingen – na een projectfase – nu duurzaam verankerd wordt. Zo wordt de nuttige inzet van trekpaarden in natuurbeheer sterker op de kaart gezet.

Frans Van Laerhove voor Trekpaardenvereniging Den Brabander en Vlaams-Brabantse Kwekers

Tom Hermes en Ruben Pierards voor Voermannen Van Nu

Foto's door Sander Tas (Kadanja) en Centrum Agrarische Geschiedenis

Trefwoord:

[Documenteren](#)

[Communicatie](#)

[Educatie](#)

[Sensibilisering](#)

[Diversiteit](#)

Meer weten:

[-Projectinformatie](#)

[-De cultuur rond het Belgisch \(of Brabants\) trekpaard als immaterieel-erfgoedpraktijk](#)

Contact:

[-Contacteer](#)

['trekpaardenvereniging Den Brabander', 'Vlaams-Brabantse Kwekers' en 'Voermannen van nu'](#)

[-Contacteer Centrum Agrarische Geschiedenis \(CAG\)](#)